

TIMRÅ KOMMUN
Miljö- och byggkontoret

Undersökning av betydande miljöpåverkan av vattentjänstplanen

Innehåll

1	Inledning	3
2	Bedömning.....	3
3	Undersökning om betydande miljöpåverkan kan antas	5
3.1	Sannolika miljöeffekter.....	8
3.2	Påverkan på vattenförekomster	8
4	Sammanfattning	11
5	Referenser	12

1 Inledning

Vattentjänstplanen beskriver kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen innefattar VA-utbyggnadsplan, plan för den allmänna anläggningen samt bedömning av skyfallspåverkan på den allmänna anläggningen.

En kommunal vattentjänstplan krävs i Lag (SFS, 2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) för dricks-, spill- och dagvatten, kommunen behöver också genomföra åtgärder för uppföljning av miljö kvalitetsnormer (MKN) för yt- och grundvatten enligt Vattendirektivet (2000/60/EG). Enligt 6 kap 3 § Miljöbalken (SFS, 1998:808) ska en kommun som upprättar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning parallellt göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Denna undersökning syftar till att identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 6 § Miljöbalken (MB). Det är vattentjänstplanen med dess konsekvenser och åtgärder som utreds här. Nyexploateringar är inte en konsekvens av denna vattentjänstplan och omfattas av utredning kopplat till översiktsplan och detaljplaner.

I detta dokument redovisas metoden för och resultatet av undersökningen. Resultatet visar att planen inte medför betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning därmed inte behöver genomföras.

Inga befintliga områden har bedömts att ha utbyggnadsbehov av allmänt VA men nio områden har klassats som utredningsområden och två som bevakningsområden. VA-utbyggnad ska ske till nya exploateringar som i de flesta fall ligger i anslutning till befintliga verksamhetsområden.

2 Bedömning

Vissa kommunala planer antas generellt ha betydande miljöpåverkan. Vattentjänstplaner är inte utpekade som ett sådant exempel. Men vattentjänstplaner innehåller åtgärder som rör stora delar av kommunen, som rör budgetfrågor och resursfrågor, och som påverkar förutsättningar för exploatering i vissa områden i kommunen.

Bedömningen är att vattentjänstplanen i Timrå inte innebär betydande miljöpåverkan under giltighetstiden. Den medför ingen negativ påverkan på förutsättningarna att uppnå miljö kvalitetsnormerna, och den påverkar få andra kommunala planer eller program även om planerna på exploatering i kommunen påverkar denna vattentjänstplan. Vattentjänstplanen beskriver en stor nyexploatering i kommunen

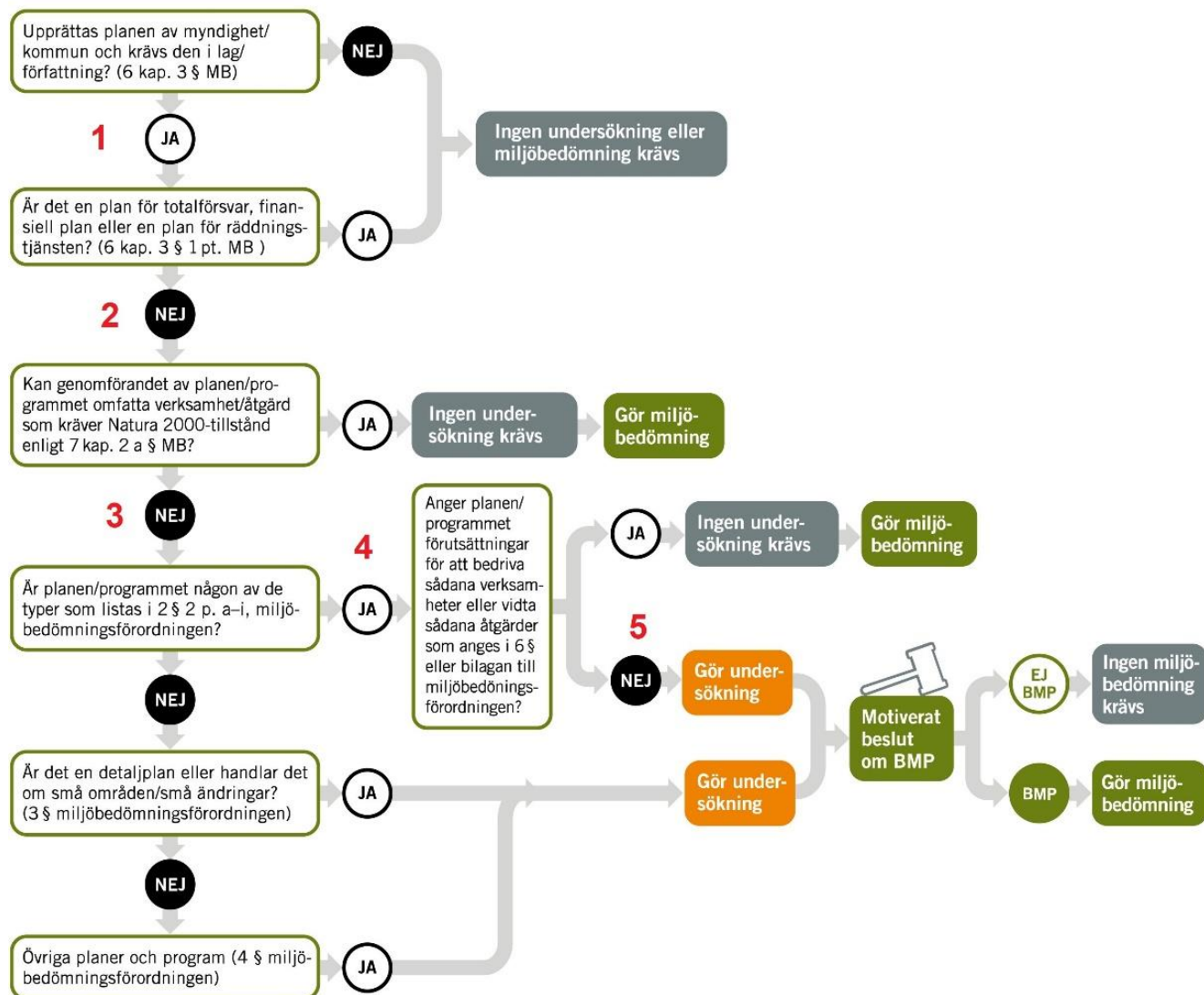
inom vattentjänstplanens giltighetstid och de exploateringarna behöver i huvudsak försörjas med utbyggt kommunalt VA. Den negativa miljöpåverkan som kan identifieras är lokal påverkan vid ledningsdragning vid investerings- eller förnyelsearbeten, samt utsläpp från eventuella nya pumpstationer och bräddpunkter där nya VA-anläggningar byggs, samt ökade volymer av renat spillvatten och avloppsslam på grund av ökande befolkning.

Det finns viss miljöpåverkan men den är främst positiv. Därför anser Timrå att vattentjänstplanen inte medför betydande miljöpåverkan.

I följande stycke följer en redovisning av hur bedömningen gjorts. Figur 1 visar och sammanfattar processen som genomförs för att undersöka om en strategisk miljöbedömning krävs. Den röda numreringen i figuren representerar de bedömningar som gjorts och redovisas sammanfattningsvis nedan. Flödesschemat har använts som en vägledning för processen att undersöka om det finns behov av en strategisk miljöbedömning för vattentjänstplanen.

En vattentjänstplan krävs i lag, den gäller inte för totalförsvaret, tillstånd enligt 7 kap 2a § MB krävs inte. Planen bör däremot hamna inom planerna i 2 § pt a-i i miljöbedömningsförordningen. Bedömningen är att den inte omfattas av 6 § i samma förordning, och då ska en undersökning göras.

STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?

Figur 1. Processen för strategisk miljöbedömning Ursprunglig bild från Naturvårdsverket (2023), redigerad genom tillägg av röd numrering som representerar de bedömningar som gjorts.

3 Undersökning om betydande miljöpåverkan kan antas

För att utreda om planen antas medföra betydande miljöpåverkan görs en undersökning. Vad som ska undersökas framgår av miljöbalkens 6 kap. 6 §, kommunen ska identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan och samråda i denna fråga med de myndigheter som kan antas bli berörda.

Undersökningen ska generera ett beslutsunderlag om en MKB behövs eller ej. Om undersökningen visar att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver ingen strategisk miljöbedömning tas fram.

Undersökningen av om planen eller programmets genomförande kan antas ge upphov till betydande miljöpåverkan har utgått ifrån 5 § miljöbedömningsförordningen (SFS, 2017:966). En checklista har upprättats utifrån samma 5 § och använts som hjälp i arbetet med bedömningen, se Tabell 1.

Tabell 1. Undersökning av bedömningsområden och miljöeffekter för Timrå kommuns vattentjänstplan.

Övergripande bedömningsområden/ miljöeffekter	Bedömd påverkan av planen	Kommentar
Anger planen förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser	Ja	Planen anger VA-förhållanden för befintliga och nya områden. Påverkan är positiv, planeringen tydliggörs och samråds för en bred förankring
Planen har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför	Ingen direkt men förbättrar ÖP's påverkan	Vattentjänstplanen är kopplad till Timrå kommuns <i>Översiktsplan 2035</i> (Timrå kommun, 2023) som fokuserar på utveckling av nya områden för bostäder och näringslivsverksamhet. I översiktsplanen anges att nya bostadsområden främst ska lokaliseras i eller i närheten av områden som redan har infrastruktur som VA, gator osv. Översiktsplanen anger också att risken för översvämningar vid skyfall för ett aktuellt område ska kontrolleras vid plan- och lovärenden.
Planen har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt	Delvis	Vattentjänstplaner bidrar till ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet genom långsiktig planering. Detta ger en möjlighet att arbeta mer strategiskt vilket förbättrar förutsättningar för samarbete och effektivt åtgärdsarbete inom kommunen för att öka servicenivå och kostnadseffektivitet. Ingen direkt påverkan på de nationella miljö kvalitetsmålen.
Planen har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen	Liten	Arbetet med miljö kvalitetsnormer för kväve och fosfor kan påverkas positivt av planen. I övrigt innebär planen i sig ingen åtgärd som påverkar en anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet.

Miljöproblem som är relevanta för planen Läs mer under stycke 3.1		Kan påverka: <ul style="list-style-type: none">• Övergödning av vattendrag• Påverkan på vattenförekomster/ miljökvalitetsnormer av särskilt förorenande ämnen från spillvatten och dagvatten• Påverkan på byggnader och infrastruktur av höga vattennivåer• Påverkan på klimatet genom användning av energi och drivmedel kopplat till VA-försörjningen• Tillfällig lokal påverkan vid schaktning och ledningsdragning
Miljöeffekternas utmärkande egenskaper		VA-verksamhet påverkar generellt främst vattenmiljön genom användande av råvatten, utsläpp av renat spillvatten och hantering av dagvatten. Läs mer under stycke 3.1.
Områdets utmärkande egenskaper		Vattentjänstplanen omfattar hela kommunen.
I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna	Ja	Planen innehåller en samlad planering kring VA-anläggningarna och förbättrar möjligheten att ta ett helhetsgrepp kring miljöeffekterna.
Miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper	Nej	Inga gränsöverskridande miljöeffekter har identifierats. Viss påverkan kan ske utanför kommunen, då Bottenhavet via Klingerfjärden kan påverkas på sikt av minskade bräddningar och därav bättre förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormer. Men det är inte troligt att påverkan går att följa i andra länder.
Miljöeffekternas omfattning		Läs mer under stycke 3.1
Risker för människors hälsa eller miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter	Nej	Risken för olyckshändelser eller utsläpp är i stort sett opåverkade av innehållet i denna plan.
Det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning,	Nej/delvis	Planen omfattar hela kommunen. Inga åtgärder föreslås som påverkar landskapsbilden eller kulturmiljön. Viss påverkan sker på recipienter om har miljökvalitetsnormer som är påverkade av

överskridna miljö kvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen		övergödning. Miljö kvalitetsnormer beskrivs närmare i stycke 3.2. Inga åtgärder i områden som är riksintressen är planerade.
Påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom EU eller internationellt	Nej	I kommunen finns flera Natura 2000-områden, de bedöms inte påverkas av denna plan.

3.1 Sannolika miljöeffekter

De identifierade miljöeffekterna som vattentjänstplanen berör är främst kopplade till vatten och förorening av vatten genom avloppsvatten (spill- och dagvatten från enskilda, gemensamma eller allmänna anläggningar). Omfattningen av miljöeffekterna är liten och handlar främst om förändringar i antalet personer som ska försörjas med allmänt VA och därigenom volymen råvatten och spillvatten som hanteras.

Vattentjänstplanen identifierar behov av att förbättra mätning och övervakning av bräddningar i pumpstationer och reningsverk samt löpande uppströmsarbete för att identifiera källor till föroreningar som leds till reningsverken och som kan ackumuleras i avloppsslammet. Färre bräddningar och mindre föroreningar i avloppsslam innebär positiva miljöeffekter som minskad övergödningspåverkan på vattenförekomsterna.

Särskilt förorenande ämnen (SFÄ) kan förekomma i dagvatten och spillvatten. Genom förbättrad avloppshantering kan påverkan från SFÄ minska på vattenförekomster.

All hantering av dricksvatten och avloppsvatten i reningsverk och pumpstationer kräver energi, och påverkar därigenom klimatet. Även transporter av slam och arbetsmaskiner kräver drivmedel. En större volym dricksvatten och spillvatten som bearbetas påverkar därigenom klimatet även om effekten är liten.

En mindre negativ miljöpåverkan är omgivningspåverkan vid ledningsdragning och schaktning för förnyelsearbete. Till exempel kan havsbottenförlagda ledningsnät påverka bottenmiljön, och sprängningar och grävarbeten ha en lokal negativ påverkan. Även grävningarna i områden där det finns invasiva arter kan innebära en negativ påverkan om arterna tillåts sprida sig.

3.2 Påverkan på vattenförekomster

Inom kommunen finns 48 vattenförekomster som utgörs av vattendrag, 27 som utgörs av sjöar, sex som utgörs av kustvatten och 12 som utgörs av grundvatten (se bilaga 4 till kommunens översiktsplan (Timrå kommun, 2023)). Hela kommunen, inklusive alla

dess vattenförekomster samt alla öar och markområden närmast kustvattnet, ligger inom avloppskänsliga områden som är känsliga för fosfor (VISS, 2023a). Vattentjänstplanen kan antas minska avloppshanteringens negativa påverkan på vattenförekomsterna i kommunen, då vattentjänstplanen bidrar till att underlätta planering och utredning av behov av allmänt VA.

De vattenförekomster som främst bedöms beröras av vattentjänstplanen (baserat på att de ligger i anslutning till befintliga verksamhetsområden för avlopp eller i anslutning till de utrednings- och bevakningsområden som pekas ut i planen) ses i Tabell 2.

I Tabell 2 identifieras recipienter som påverkas av kommunalt avlopp och enskilt avlopp. Klingerfjärden påverkas både av kommunalt- och enskilt avlopp, medan Alnösundet påverkas av kommunalt avlopp och Hamstasjön påverkas av enskilt avlopp. Det är främst Klingerfjärden som påverkas av VA-utbyggnadsplanen. Hamstasjön samt Alnösundet ligger inte intill något av utredningsområdena i vattentjänstplanen. Klingerfjärden är belägen mellan Timrå tätort och Söråker och berörs av några utredningsområden samt av kommande nyexploateringar.

Tabell 2. De vattenförekomster som främst berörs av vattentjänstplanen. Information hämtad från VISS (2023a).

Namn	Typ av vattenförekomst	Påverkan från VA	Beskrivning
Sundsvallsbukten	Ytvatten ¹	Indirekt	God ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ² . Betydande påverkan av bland annat övergödning (närlingsbelastning från omgivande vatten).
Åvikebukten	Ytvatten	Nej	God ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ² .
Klingerfjärden	Ytvatten	Ja, reningsverk samt enskilda avlopp.	Måttlig ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ² . Betydande påverkan av bland annat övergödning (påverkan från reningsverk, jordbruk, enskilda avlopp).
Alnösundet	Ytvatten	Ja, reningsverk.	Måttlig ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ² . Betydande påverkan av bland annat övergödning (påverkan från reningsverk och

¹ Sjö, vattendrag eller kust

² Pga att gränsvärden för kvicksilver (Hg) och polybromerade difenyletrar (PBDE) överskrids i alla Sveriges ytvatten på grund av atmosfärisk deposition. I Bottniska vikens kustvatten överskrids också bedömningsgrunden för dioxin (VISS, 2023b).

			näringsbelastning från omgivande vatten).
S Höga kusten kustvatten	Ytvatten	Nej	God ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ² .
Ljustorpsån	Ytvatten	Nej	God ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ² .
Märlobäcken	Ytvatten	Nej	Måttlig ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ² . Måttlig status med avseende på näringsämnen.
Hamstasjön	Ytvatten	Ja, enskilda avlopp.	Måttlig ekologisk status, uppnår ej god kemisk status. Måttlig status med avseende på näringsämnen (påverkan från jordbruk och enskilda avlopp).
Bergeforsens dämningssom	Ytvatten	Nej	Otillfredsställande ekologisk potential, uppnår ej god kemisk status ² . Dålig konnektivitet och måttlig hydrologisk regim.
Aspån	Ytvatten	Nej	Måttlig ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ² . Måttlig status med avseende på bland annat fisk och konnektivitet.
Masugnsbäcken & Snägdbacken	Ytvatten	Nej	Måttlig ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ² . Dålig status med avseende på konnektivitet.
Masugnsbäcken	Ytvatten	Nej	Måttlig ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ³ . Måttlig status med avseende på konnektivitet.
Indalsälven	Ytvatten	Nej	Måttlig ekologisk status, uppnår ej god kemisk status ³ . Måttlig status med avseende på fisk, dålig status med avseende på bland annat konnektivitet.
Stordalen-Vivstamon	Grundvatten	Nej	God kemisk status, god kvantitativ status.

³ Pga att gränsvärden för kvicksilver (Hg) och polybromerade difenyletrar (PBDE) överskrids i alla Sveriges ytvatten på grund av atmosfärisk deposition.

Vivstavarv-Gistaholmarna	Grundvatten	Nej, möjligen dagvatten	God kemisk status, god kvantitativ status. Betydande påverkan från förorenade områden samt transport och infrastruktur.
SE694337-158225	Grundvatten	Nej, möjligen dagvatten	God kemisk status, god kvantitativ status. Betydande påverkan från förorenade områden samt transport och infrastruktur.
Ljustorp	Grundvatten	Nej	God kemisk status, god kvantitativ status. Betydande påverkan från förorenade områden.
Nylandsåsen	Grundvatten	Nej	God kemisk status, god kvantitativ status. Betydande påverkan av nickel och nickelföroreningar från okänd källa.
Lagfors-Godsen	Grundvatten	Nej	God kemisk status, god kvantitativ status.

Vattendirektivet syftar till att bevara och förbättra yt- och grundvatten och enligt direktivet ska miljömål sättas upp för att uppnå en god status för ytvatten och grundvatten, dessutom ska en försämring av statusen förhindras. I Sverige har direktivets miljömål införts i lagstiftningen som miljö kvalitetsnormer, och 2009 tog vattenmyndigheterna det första beslutet om miljö kvalitetsnormer i form av kvalitetskrav för yt- och grundvattenförekomster.

Vattentjänstplanen pekar ut områden som har behov av att vidare utreda behov av VA-utbyggnad utifrån miljö- och hälsoperspektiv vilket på sikt kan bidra till förbättrad status i recipienter.

Planen för den allmänna anläggningen innebär att behov och åtgärder identifieras för att arbeta med ledningsnätutbyte och arbeten på den allmänna anläggningen vilket på sikt kan minska negativ miljöpåverkan genom minskning av bräddningar och tillskottsvatten.

4 Sammanfattning

Planen bedöms, med stöd av checklistan i Tabell 1 och analysen av troliga miljöeffekter, inte antas medföra betydande miljöpåverkan vilket medför att ingen miljöbedömning kommer att upprättas. Planen väntas ge vissa positiva effekter kopplat till att trygga vattentjänsterna och till att lokalt minska risken för översvämningar.

2023-09-01

Timrå

5 Referenser

Länsstyrelsen västernorrland, 2023. *Länskartan Västernorrland*. [Online]
Available at: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=bcb7b8a8cdf04fedabada5ad1bc9b61b>
[Använd 04 07 2023].

Naturvårdsverket, 2023. *Strategisk miljöbedömning – miljöbedömning för planer och program*. [Online]
Available at:
<https://www.naturvardsverket.se/491aad/globalassets/vagledning/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning-20230215.jpg>
[Använd 03 07 2023].

SFS, 1998:808. *Miljöbalken*, Stockholm: Klimat- och näringslivsdepartementet.

SFS, 2006:412. *Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster*, Stockholm: Klimat- och näringslivsdepartementet.

SFS, 2017:966. *Miljöbedömningsförordning*, Stockholm: Klimat- och näringslivsdepartementet.

Timrå kommun, 2021. *Strandskydd*. [Online]
Available at:
<https://www.timra.se/byggabomiljo/bygglovochtillstand/strandskydd.4.48ff27ec16df76a85d019655.html>
[Använd 04 07 2023].

Timrå kommun, 2023. *Aktuella översiktsplaner*. [Online]
Available at:
<https://www.timra.se/byggabomiljo/planerochbyggprojekt/oversiktsplan/aktuellaoversiktsplaner.4.639e640517d35219a24d57.html>
[Använd 04 07 2023].

Trafikverket, 2023. *Tittskåp riksintressen*. [Online]
Available at: <https://riksintressenkartor.trafikverket.se/>
[Använd 04 07 2023].

VISS, 2023a. *Vattenkartan*. [Online]

Available at: [https://ext-](https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399)

[geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399](https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399)

[Använd 04 07 2023].

VISS, 2023b. *VISS: Vatteninformationsystem Sverige*. [Online]

Available at: <https://viss.lansstyrelsen.se/>

[Använd 05 07 2023].